

**gemeente
Schiedam**

2019 - 2020

Samen Schiedam
Voor een (h)échte samenleving

Inhoudsopgave

1.1	Schiedam	5
1.2	Wonen	5
1.3	Inkomen	5
1.4	Zorg en welzijn	6
1.5	Economie	6
1.6	Sociaal domein	6
1.7	Thema's	7
1.7.1	Opgroeien in Schiedam	7
1.7.2	Ontmoeten in Schiedam	7
1.7.3	Gezond in Schiedam	7
1.7.4	Veerkrachtig in Schiedam	8
1.8	Uitgangspunten voor alle thema's	8
2	Thema's Samen Schiedam	9
2.1	Opgroeien in Schiedam	9
2.2	Huidige situatie	9
2.3	Trends	10
2.4	Gewenste situatie	10
2.5	Uitgangspunten bij het thema Opgroeien	11
2.6	Inzet buiten Samen Schiedam	11
2.7	Maatschappelijk resultaten en prestatie-indicatoren	12
2.7.1	Talentontwikkeling	12
2.7.2	Versterken van de opvoed- en opgroeiomgeving	12
2.7.3	Aandacht voor risicojeugd	12
2.7.4	Ketensamenwerking	12
2.8	Ontmoeten in Schiedam	13
2.9	Huidige situatie	13
2.9.1	Wijkhuizen	14
2.9.2	Sociaal netwerk	14
2.10	Trends	14
2.11	Gewenste situatie	15
2.11.1	Betrokkenheid en diversiteit	15
2.11.2	Wijkhuizen	15
2.11.3	Sociaal netwerk	15
2.12	Inzet buiten Samen Schiedam	16
2.12.1	Radar	16
2.13	Maatschappelijke resultaten en prestatie-indicatoren	17
2.13.1	Betrokkenheid en diversiteit	17
2.13.2	Het aantal bewonersinitiatieven neemt toe.	17
2.13.3	Wijkhuizen	17
2.13.4	Sociaal netwerk	17
2.14	Gezond in Schiedam	17
2.15	Huidige situatie	17
2.15.1	Gezonde leefstijl	17
2.15.2	Mantelzorg	18

2.15.3	Trends	19
2.15.4	Gewenste situatie	19
2.15.5	Gezonde leefstijl	19
2.15.6	Sporten en bewegen	19
2.15.7	Mantelzorg	19
2.16	Uitgangspunten bij thema gezondheid	20
2.17	Inzet buiten Samen Schiedam	20
2.18	Maatschappelijke resultaten en prestatie-indicatoren	21
2.18.1	Gezonde leefstijl	21
2.18.2	Bewegen en sporten	21
2.18.3	Mantelzorgers	21
2.19	Veerkracht in Schiedam	22
2.20	Huidige situatie	22
2.20.1	Financiële redzaamheid	22
2.20.2	Taalvaardigheid	22
2.20.3	Trends	23
2.21	Gewenste situatie	24
2.21.1	Financiële redzaamheid	24
2.21.2	Taalvaardigheid (en digitale vaardigheden)	24
2.21.3	Schiedammers met een migratieachtergrond	24
2.22	Inzet buiten Samen Schiedam	24
2.22.1	Financiële redzaamheid	24
2.22.2	Taalvaardigheid (en digitale vaardigheden)	24
2.22.3	Schiedammers met een migratieachtergrond	25
2.23	Maatschappelijke resultaten en prestatie-indicatoren	25
2.23.1	Financiële redzaamheid	25
2.23.2	Taalvaardigheid (en digitale vaardigheden)	25
2.23.3	Schiedammers met een migratieachtergrond	25

• Oplegger

Subsidieplafonds

Ingevolge de ASV 2017 worden de subsidieplafonds ten aanzien van Samen Schiedam 2019-2020, onder voorbehoud van goedkeuring van de begroting door de gemeenteraad en met ophoging van de inflatiecorrectie als volgt vastgesteld:

- Thema: Opgroeien in Schiedam € 1.146.470,-
- Thema: Ontmoeten in Schiedam € 2.690.860,-
- Thema: Gezondheid in Schiedam € 917.140,-
- Thema: Veerkracht in Schiedam € 711.285,-

Wegingscriteria

De hierboven genoemde subsidieplafonds worden verdeeld op basis van de volgende wegingscriteria, weergegeven in volgorde van prioriteit en met wegingspercentage, te weten:

- bijdrage aan het maatschappelijk resultaat zoals beschreven in de thema's, weging 40%;
- bereik van de activiteit, weging 20%;
- bijdrage aan zelf- & samenredzaamheid, weging 20%;
- de uitvoeringskosten van de activiteit, weging 20%.
- en het onderscheidend en aanvullende karakter van de activiteit ten aanzien van het totale aanbod van activiteiten

Themabeschrijvingen

De themabeschrijvingen ten aanzien van Samen Schiedam 2019-2020 zijn:

- Opgroeien in Schiedam
- Ontmoeten in Schiedam
- Gezond in Schiedam
- Veerkrachtig in Schiedam

1.1 Schiedam

In Nederland is al enige jaren sprake van een forse veroudering van de bevolking. Ook in Schiedam is deze trend zichtbaar¹. Toch verouderd de bevolking van de stad veel minder snel dan landelijk. Dat heeft te maken met verhuisstromen. Jaarlijks vestigen zich ca. 5.500 mensen in Schiedam. Het merendeel van hen is behoorlijk jong. Daarentegen zijn de vertrekkers uit de stad gemiddeld ouder. Dat heeft tot gevolg dat er in Schiedam sprake is van een fors positief migratiesaldo van personen tot 35 jaar. Boven deze leeftijd is het saldo negatief: er vertrekken aanzienlijk meer ouderen dan er bijkomen.

De nieuwe inwoners hebben hun wortels vaak buiten Nederland liggen. Zo had in 2017 twee derde van de vestigers een migratieachtergrond. Het merendeel van hen is afkomstig uit een niet-westers land. Daarentegen hebben de vertrekkers uit Schiedam vaker een autochtone achtergrond. Dat verklaart waarom de Schiedamse bevolking steeds multicultureler van samenstelling wordt. Dit wordt nog eens versterkt doordat de bevolking met een migratieachtergrond relatief jong is: het merendeel van de geboortes in Schiedam bestaat dan ook uit kinderen met (groot)ouders die oorspronkelijk uit het buitenland komen. Begin 2018 had ruim 41 procent van de Schiedammers een migratieachtergrond. Dat aandeel stijgt jaarlijks met 0,5 tot 1 procentpunt.

1.2 Wonen

De richting van de verhuisstromen geeft de laatste jaren een consistent beeld te zien, namelijk per saldo een (forse) instroom vanuit Rotterdam en uit het buitenland, terwijl de stad inwoners naar buurgemeente Vlaardingen en andere nabij gelegen gemeenten (met grote nieuwbouwlocaties) ziet vertrekken.

Schiedammers in de midden- en dure woningmarktsector komen voor een volgende stap in hun wooncarrière vaak in een andere gemeente terecht, omdat Schiedam voor deze groep onvoldoende geschikte woningen heeft. Dit betekent dat er een uitstroom is van midden- en hogere inkomensgroepen. De vrijgekomen woningen worden vooral door Schiedammers betrokken die vanuit de goedkopere sector binnen de stad doorstromen en zodoende wooncarrière maken.

De reden dat zoveel huishoudens van buiten de stad zich op het goedkope deel van de woningvoorraad in Schiedam richten, heeft te maken met het grote aanbod in die prijsklasse. Dat valt onder meer af te leiden uit de gemiddelde WOZ-waarde van de woningvoorraad in vergelijking tot de rest van Nederland. Zo lag deze landelijk in 2017 op € 206.000. In Schiedam is dat met gemiddeld € 146.000 aanzienlijk lager.

1.3 Inkomen

De huishoudens die zich in Schiedam vestigen, zijn relatief vaak kwetsbare groepen. Dit heeft onder meer een ongunstige invloed op de inkomenspositie van de Schiedammers. Het besteedbaar huishoudensinkomen in Schiedam ligt 11,6% beneden het landelijk gemiddelde. Bovendien groeit het inkomen in Nederland de laatste jaren sneller dan in Schiedam met als gevolg dat Schiedam steeds verder uit de pas gaat lopen. De uitstroom van midden- en hogere inkomens verzwakt het sociale en economische draagvlak van de stad. Ook blijkt uit de inkomensontwikkeling dat de segregatie tussen de verschillende buurten in Schiedam toeneemt: de sociaaleconomisch zwakkere buurten (Oost, Nieuwland en Groenord) worden zwakker, de sterkere buurten (Kethel, Woudhoek en Spaland / Sveaparken) worden sterker.

¹ Alle gegevens komen uit Staat van de stad 2017, Kenniscentrum MVS 2017

1.4 Zorg en welzijn

Er is een direct verband tussen het hebben van een lage economische positie en het participeren in de samenleving. Een lage sociaaleconomische status (opleidingsniveau, arbeidsdeelname en hoogte van het inkomen) leidt tot een grotere zorgvraag en minder zelfredzaamheid. Uit onderzoek van het CBS blijkt dat dit naar verhouding vaak geldt voor eenoudergezinnen en huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond. Deze indicatoren zijn in hoge mate op Schiedam van toepassing. Dat is dan ook terug te zien in het daadwerkelijke zorggebruik: in Schiedam ligt dat ruim boven het landelijk gemiddelde.

1.5 Economie

Het aantal arbeidsplaatsen vertoont weer een groei en de werkloosheid daalt sinds begin 2017 fors. Waren er begin 2017 nog ruim 5.600 Schiedammers op zoek naar een baan, eind 2017 waren dat er nog maar 4.000. Bij het aantal Schiedammers met een uitkering is zo'n sterke daling helaas niet zichtbaar. Zo was het aantal uitkeringsgerechtigden begin 2018 zelfs nog iets hoger dan het jaar ervoor. Maar nadat de top in april 2017 was bereikt, is sindsdien wel sprake van een lichte daling. Voor de eerst komende jaren wordt verwacht dat deze gunstige trend zich voort zet.

	Schiedam (2017)	Nederland (2017)
Gemiddeld besteedbaar huishoudensinkomen	€ 35.000	€ 39.600
Aandeel huishoudens met een laag inkomen	12,7%	10,0%
Aandeel huishoudens met bijstandsuitkering	7,7%	5,6%
Aandeel werkzoekend	15,2%	10,2%
Aandeel allochtone bevolking	38,7%	21,7%
Gemiddelde WOZ-waarde woningen	€ 146.000	€ 206.000
Aandeel koopwoningen	49,3%	60%

1.6 Sociaal domein

Binnen het sociaal domein richt de gemeente zich op de volgende ER- en prestatiedoelen:

- Meer eigen kracht en burgerkracht:
toename van het aantal Schiedammers dat een bijdrage levert aan het welzijn van zichzelf, de buurt en/of de wijk, en zich betrokken voelt bij de wijk.
- Meer gezonde Schiedammers:
meer Schiedammers ervaren een goede gezondheid; en meer Schiedammers bewegen en sporten.

We zien onder de Schiedamse bevolking een groeiende afhankelijkheid van ondersteuning en zorg. De kwaliteit van leven staat voor deze Schiedammers onder druk. Ook zien we structurele financiële tekorten ontstaan, met name op de wettelijke taken op het gebied van zorg (Jeugdzorg), ondersteuning (Wmo) en werk en inkomen (Participatiewet). Om het sociaal domein betaalbaar te houden, is transformatie nodig: vermindering van de druk op de tweedelijnszorg, en een effectievere samenwerking tussen de 0e, 1e en 2e lijnszorg.

Samen Schiedam draagt hieraan bij door te werken aan een stad waar Schiedammers, professionals en gemeente nauw samenwerken aan het vergroten van de zelf- én samenredzaamheid van de Schiedammers. Professionele organisaties, bewonersinitiatieven en gemeente laten zien dat ze samen

verantwoordelijk zijn voor een sterke sociale basis: zij stemmen onderling beter af, werken transparant en integraal samen en staan open voor verbetering. Ook onderzoekt de gemeente of het mogelijk is om bepaalde maatwerkvoorzieningen, zoals dagbesteding en begeleiding, om te buigen naar een algemene, collectieve voorziening (van 2de lijn naar 0de lijn), zodat Schiedammers nu én in de toekomst de nodige zorg en ondersteuning blijven krijgen.

De gemeente stimuleert met Samen Schiedam de zelf- én samenredzaamheid van Schiedammers door:

- Meer inzet op preventie.
- Stimuleren van de eigen kracht en regie van inwoners en bewonersinitiatieven.
- Minder bureaucratie en meer integraal maatwerk vanuit de behoefte van de Schiedammer.

In de nieuwe werkwijze is gekozen voor een themagerichte aanpak. Aan thematafels maken partners een gezamenlijk uitvoeringsplan en stemmen hun activiteiten af op de te behalen maatschappelijke resultaten. Hierbij houden ze rekening met kenmerken van de wijk, maar ook met lokale partijen zoals bewonersinitiatieven.

1.7 Thema's

Met Samen Schiedam creëren bewoners(initiatieven), gemeente en (organisaties van) professionals algemeen toegankelijke en collectieve voorzieningen voor en door de inwoners. Schiedammers kunnen daarmee vlakbij huis terecht voor 'lichte' en samenhangende ondersteuning bij het aanpakken van bijvoorbeeld opvoedingsproblemen, eenzaamheid, overgewicht, schulden en taalproblemen. De thema's waaraan Samen Schiedam werkt zijn: opgroeien in Schiedam, ontmoeten in Schiedam, gezond in Schiedam en veerkrachtig in Schiedam. Veerkrachtige Schiedammers kunnen inspelen op veranderingen. Die veerkracht laten zij zien in hun gezondheid, sociale netwerk en betrokkenheid bij de buurt of stad. Om de veerkracht te verhogen, zet Samen Schiedam in op een veilige opgroei - en opvoedomgeving voor kinderen en jongeren, en op taalvaardigheid en financiële zelfredzaamheid.

1.7.1 Opgroeien in Schiedam

De thematafel Opgroeien staat in het teken van talentontwikkeling van kinderen en jongeren, het versterken van de opgroei- en opvoedomgeving, en het vroegtijdig signaleren van risicovolle situaties en gedrag op straat van jongeren.

1.7.2 Ontmoeten in Schiedam

De thematafel Ontmoeten wil de betrokkenheid van Schiedammers bij elkaar vergroten en de netwerken en talenten van Schiedammers versterken; binnen het gezin of de familie, maar ook in buurten en bij verenigingen (door vrijwilligers).

1.7.3 Gezond in Schiedam

De thematafel Gezondheid zet in op een gezonde leefstijl: Schiedammers zitten lekker in hun vel, voelen zich fit, zijn zich bewust van het belang van een actieve en gezonde leefstijl, en bewegen en sporten. Mantelzorgers krijgen de juiste ondersteuning, op maat.

1.7.4 Veerkrachtig in Schiedam

De thematafel Veerkracht staat in het teken van taalvaardigheid en financiële zelfredzaamheid van Schiedammers, als basisvoorwaarden voor talentontwikkeling, zelfredzaamheid en eigen regie. Schiedammers met een migratieachtergrond, zoals statushouders, vormen hierin een bijzondere en kwetsbare doelgroep die extra aandacht verdient.

Elk thema heeft een aparte, uitgebreidere themabeschrijving, waarin aandacht is voor de huidige situatie, trends, de gewenste situatie, inzet buiten Samen Schiedam waarop het aanbod van Samen Schiedam moet aansluiten, maatschappelijke resultaten en prestatie-indicatoren : (hst. 2.1 t/m 2.4).

1.8 Uitgangspunten voor alle thema's

1. Het ontdekken en stimuleren van talenten van Schiedammers en benadrukken wat mensen (nog) wel kunnen, staat centraal.
2. Preventie en vroegsignalering, het voorkomen dat Schiedammers ondersteuning of zorg nodig hebben, heeft altijd de voorkeur.
3. Alle activiteiten dragen bij aan het vergroten van de zelf- en samenredzaamheid van de Schiedammers.
4. Het beter ontsluiten van het huidige aanbod heeft de voorkeur boven het starten van nieuwe activiteiten. Het vergroten van het bereik onder moeilijk bereikbare groepen en kwetsbare Schiedammers is dan ook een centraal uitgangspunt.
5. Initiatieven van bewoners krijgen alle ruimte en worden ondersteund. De professionele inzet per wijk is aanvullend op activiteiten die bewonersinitiatieven organiseren.
6. Collectieve voorzieningen voor wijkbewoners met vergelijkbare ondersteuningsbehoeften hebben de voorkeur boven individuele oplossingen, zodat de sociale omgeving zoveel mogelijk tot steun wordt en de kosten van interventies beperkt blijven.
7. Samen Schiedam vervult een signaleringsrol. Professionals en vrijwilligers weten hoe zij 'achter de voordeur' kunnen komen, weten (kwetsbare) Schiedammers te vinden en activeren, en verwijzen bij risicovolle situaties tijdig door naar bijvoorbeeld de WOT's.

2 Thema's Samen Schiedam

2.1 Opgroeien in Schiedam

De thematafel Opgroeien in Schiedam staat in het teken van talentontwikkeling van kinderen en jongeren, het versterken van de opvoed- en opgroeiomgeving, en het vroegtijdig signaleren van risicovolle situaties en gedrag op straat.

2.2 Huidige situatie

De gemeente Schiedam heeft zo'n 78.000 inwoners, waaronder ruim 21.000 kinderen en jongeren onder de 24 jaar. Met veel van de Schiedamse jongeren gaat het goed. Zij groeien veilig op in een prettige omgeving en kunnen hun talenten optimaal ontwikkelen. Uit de Jeugdmonitor blijkt bijvoorbeeld dat het overgrote merendeel van de kinderen voldoende vrienden of vriendinnen heeft en het thuis naar z'n zin heeft. Daarnaast laat de Jeugdmonitor zien dat ongeveer de helft van de jongeren tot 17 jaar vindt dat er in Schiedam voldoende voor hen te doen is. Onder jongeren van 17 tot 23 jaar ligt dat percentage met 20% een stuk lager. Eenderde van hen geeft daarbij aan dat ze graag zelf activiteiten zouden organiseren².

Bijna de helft (41,7%) van de Schiedamse gezinnen heeft een migratieachtergrond, zij zijn van Turkse, Marokkaanse, Surinaamse, Antilliaanse of Oost-Europese afkomst. In Schiedam wonen ook relatief veel gezinnen met een lage sociaaleconomische status. Waar landelijk zo'n 13% van de kinderen in armoede dreigt op te groeien, is dat in Schiedam 21%³. Deze kinderen en jongeren krijgen vaker te maken met geldzorgen van ouders.

Door de relatief grote voorraad aan goedkope huurwoningen zijn er veel mensen die slechts tijdelijk in Schiedam wonen. Dit beïnvloedt mede de sociale binding in een wijk. Wanneer Schiedammers wordt gevraagd naar de mate waarin ze zich verbonden voelen met hun wijk, springen Kethel, Woudhoek, Spaland/Sveaparken en Zuid daar positief uit. De wijken Oost en Nieuwland scoren bijzonder laag op sociale cohesie (resp. 3,6 en 4,7), terwijl Centrum, West en Groenord iets onder het stedelijk gemiddelde van 5,5 scoren⁴. De sociale cohesie in een buurt beïnvloedt de manier waarop kinderen opgroeien. Uit onderzoek blijkt bijvoorbeeld dat hoe hoger de bereidheid binnen een buurt is om iets voor elkaar te doen, des te minder er sprake is van overlast, misdrijven en zaken als kindermishandeling⁵.

Jongeren groeien op in de invloed van zowel de thuis-, de school- als de straatcultuur. Vanuit speeltuinen, welzijnswerk en allerlei initiatieven wordt veel georganiseerd om Schiedamse kinderen op straat te kunnen laten spelen. Toch voelt de straat niet altijd veilig. Zo blijkt uit de Jeugdmonitor dat 15% van de jongeren van 17 tot 23 jaar zich niet veilig voelt en 39% zich soms niet veilig voelt². Dit kan deels worden verklaard door de lage scores op sociale binding en leefbaarheid in de wijken. Maar het is ook zo dat Schiedamse jongeren vaker dan gemiddeld te maken hebben met criminaliteit⁶.

² Jongerenmonitor, 2016

³ CBS rio 2013

⁴ Leefbaarheid & Veiligheidsmonitor 2017

⁵ Baartman, 2009

⁶ Per 1.000 jongeren zijn er 3,5 jongere 'veelplegers', landelijk is dit 1,3 (KLDP, 2014). Per 10.000 jongeren worden er 193 naar Halt doorgestuurd, landelijk is dat 137.

De 21 basisscholen en 7 scholen voor voortgezet onderwijs in Schiedam spelen een belangrijke rol in het leven van kinderen en jongeren. Naast het basisprogramma worden vanuit scholen ook veel extra activiteiten georganiseerd. Wat Cito-scores betreft scoren Schiedamse jongeren iets onder het landelijk gemiddelde (532,8 in Schiedam ten opzichte van 534,7 landelijk gemiddelde⁷), maar schooluitval blijft een aandachtspunt. 82,3% van de Schiedammers tussen de 18 en 30 jaar heeft een startkwalificatie tegenover 88,1 % landelijk.

2.3 Trends

- Het aantal kinderen dat opgroeit in eenoudergezinnen en samengestelde gezinnen blijft stijgen⁸.
- Het maatschappelijk debat lijkt zich te verharderen, jongeren (en volwassenen) met verschillende wereldbeelden gaan daarover steeds minder met elkaar in gesprek⁹.
- De arbeidsmarkt trekt aan, maar wordt ook steeds flexibeler, wat meer vraagt van persoonlijke talentontwikkeling¹⁰.

2.4 Gewenste situatie

Elk kind in Schiedam heeft de kans om gelukkig op te groeien, in een veilige en stimulerende omgeving. We zien graag dat jeugdigen de ruimte krijgen zich te ontplooiën, en de consequenties van hun keuzes leren overzien; voluit meedoen in de Schiedamse samenleving. 35% van de jeugdigen geeft bijvoorbeeld aan graag zelf (sportieve en culturele) activiteiten te organiseren. Zo snijdt het mes aan twee kanten: jeugdigen ontwikkelen hun talenten en leveren tegelijkertijd een positieve bijdrage aan de buurt of stad. Kinderen en jongeren missen echter vaak de verbinding en de middelen om een activiteit op te zetten en willen hierbij graag ondersteund worden.

Het huidige aanbod aan voorzieningen en activiteiten kan beter worden ontsloten zodat kinderen en hun ouder(s) er meer gebruik van maken. Juist ook voor groepen, jongeren en gezinnen die nu nog uit beeld zijn. Voor ouders zijn er meer informele hulpbronnen dichtbij, zodat (opvoed)problemen zich niet opstapelen.

Collectieve voorzieningen voor wijkbewoners met vergelijkbare ondersteuningsbehoeften hebben de voorkeur boven individuele oplossingen. Hierdoor wordt de sociale omgeving zoveel mogelijk tot steun en blijven de kosten van interventies beperkt. Het verbinden van individuele hulpvragen en mensen met elkaar in contact brengen, in plaats van het medicaliseren of therapeutiseren, kan voorkomen dat mensen onnodig in individuele (specialistische) hulpverleningstrajecten terecht komen.

Het is belangrijk dat er aandacht is voor kinderen en jongeren met een verhoogd risicoprofiel. Wanneer kinderen onder de 12 jaar met signaalgedrag eerder bij het vroegsignaleringssteam van het WOT in beeld komen, kan er gezamenlijk vroegtijdig worden ingegrepen.

⁷ Leerlinggegevens per 1 oktober 2017, Kenniscentrum.

⁸ Het percentage eenoudergezinnen ligt in Schiedam op 10,1% versus 7,2% landelijk (CBS Huishoudens 2017) Landelijk woont 3 op de 10- 15-jarigen niet bij beide ouders volgens het CBS (rapport 'Nieuwe families in Nederland')

⁹ Rapport OCW Twee werelden, twee werkelijkheden, 2016

¹⁰ CBS arbeidsmarkt in cijfers, 2017

2.5 Uitgangspunten bij het thema Opgroeien

- Inzet op **talentontwikkeling**. Activiteiten voor kinderen en jongeren zijn gericht op het versterken van de talenten van het kind, en sluiten aan bij zijn/haar motivatie.
- **Het versterken van de opvoed- en opgroeiomgeving** in Schiedam. Ouders, kinderen en betrokkenen uit de buurt worden ondersteund om zorg te dragen voor een positieve, stimulerende opgroeiomgeving waarin een kind zich veilig voelt en waar gekeken wordt wat het nodig heeft zodat hij/zij zich optimaal kan ontwikkelen.
- **Meer aandacht voor preventie**. Signalen van risicovolle situaties worden in een vroegtijdig stadium gesignaleerd (en opgepakt). Dat gaat niet alleen om individuele kinderen en jongeren, maar ook om gedrag op straat. Partners hebben niet alleen de taak om activiteiten aan te bieden, maar ook om de vraag op te halen bij die groepen of individuen die niet zelf de weg naar de wijkwerkers vinden.

2.6 Inzet buiten Samen Schiedam

Stroomopwaarts voert het beleid 'kinderen in armoede' uit. Zij hebben als taak om maatschappelijke participatie te bevorderen bij kinderen die opgroeien in gezinnen met een inkomen van maximaal 120% van de bijstandsnorm. Vanuit het Rijk is hier structureel extra geld voor beschikbaar gesteld; de Klijnsma-gelden. Met dit budget worden Stichting Leergeld (schoolspullenpas, kindpas, gezinscomputer, schoolreisjes, etc.), het Jeugdsport- en cultuurfonds en het Fiets-voor-Iedereen-Plan gefinancierd.

Het Centrum voor Jeugd en gezin (CJG) is een laagdrempelige voorziening waar iedereen terecht kan met vragen over opvoeden en opgroeien. Het bundelt de krachten van allerlei basisvoorzieningen die een taak hebben in de ondersteuning van ouders en jeugdigen (van 0 tot 23 jaar). Daarbij gaat het om gezondheid, ontwikkeling, opgroeien en opvoeden.

De gemeente ondersteunt het onderwijs in Schiedam door middel van subsidies voor brede scholen en peuterspeelzaalwerk. Een bijzondere focus ligt op het bieden van betere kansen aan kinderen die vanwege sociaaleconomische, culturele en/of taalkenmerken het risico lopen op onderwijsachterstanden. Het onderwijs neemt op dit moment nog geen deel aan Samen Schiedam.

De Stichting Zorg werkt samen met het regionaal bureau leerplicht en streeft naar een startkwalificatie voor alle jongeren door passende ondersteuning aan elke leerling te bieden, door advisering en begeleiding van jongeren en scholen.

De WOT's werken laagdrempelig in de wijk en bieden individuele ondersteuning of verwijzen door naar specialistische zorg. De medewerkers werken nauw samen met de gezinsspecialisten op de scholen. Zij staan leerling en ouders bij met informatie, advies, opvoedingsondersteuning en begeleiding.

2.7 Maatschappelijk resultaten en prestatie-indicatoren

- Kinderen en jongeren voelen zich thuis in Schiedam, zijn tevreden over de voorzieningen en zien Schiedam als een stad waarin zij zich kunnen ontplooiën en waar ze trots op zijn.
- Er is een sterke basis gelegd voor een gezonde opvoed- en opgroeiomgeving. Samen met jongeren, ouders, bewoners en scholen wordt gewerkt aan een stimulerende omgeving, vooral in de Schiedamse wijken waar de risico's voor kansarm opgroeien het grootst zijn (pedagogische buurt).
- Kinderen en jongeren met een verhoogd risicoprofiel komen eerder in beeld. 12-minners worden aangemeld bij de aanpak vroegsignalering van het WOT. Er is een actief contact met jongeren op straat en bij problemen worden jongeren tijdig benaderd en begeleid.
- Partijen die samenwerken rondom jongeren (welzijn, WOTs, scholen, CJG, sport- en cultuurverenigingen, politie, toezicht en handhaving, gemeente) zijn tevreden over de samenwerking, voelen zich vrij om zaken te agenderen en vinden dat we samen de juiste dingen doen.

2.7.1 Talentontwikkeling

- Tevredenheid van ouders over de voorzieningen voor kinderen.
- Meer kinderen en jongeren zijn tevreden over de voorzieningen voor kinderen en jongeren in Schiedam.

2.7.2 Versterken van de opvoed- en opgroeiomgeving

- 50% van alle nieuwe activiteiten is georganiseerd met behulp van (de ouders van de) kinderen of jongeren zelf.
- Meer gezinnen hebben een groter netwerk ontwikkeld.
- Meer jongeren zetten zich in voor activiteiten in de buurt.
- Meer ouders zijn tevreden over contact van kind met andere kinderen in de buurt.

2.7.3 Aandacht voor risicojeugd

- Tevredenheid welzijnspartijen en ketenpartners over het contact met jongeren op straat.
- Toename van het aantal lichte interventies (o.a. aanmelding, doorverwijzing, agogische inzet, activiteiten) in het kader van vroegsignalering en vroegtijdig ingrijpen.

2.7.4 Ketensamenwerking

- Tevredenheid ketenpartners over de samenwerking.
- Meer kinderen en jongeren worden door de partners bij het WOT aangemeld.

2.8 Ontmoeten in Schiedam

De thematafel Ontmoeten wil de betrokkenheid van Schiedammers bij elkaar vergroten en de netwerken en talenten van Schiedammers versterken; binnen het gezin of de familie, maar ook in buurten en bij verenigingen (door vrijwilligers).

2.9 Huidige situatie

De gemeente meet de sociale cohesie met behulp van de volgende stellingen: de mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks; de mensen gaan in deze buurt op een prettige manier met elkaar om; ik woon in een gezellige buurt, waar veel saamhorigheid is; en ik voel mij thuis bij de mensen die in deze buurt wonen. De gemiddelde score voor sociale cohesie in Schiedam is een 5,5¹¹. Deze score is licht gedaald ten opzichte van 2015. De wijken Oost, Nieuwland en Groenoord scoren het laagst, Centrum en West scoren iets onder het gemiddelde en de overige wijken scoren (ruim) erboven. De sociale cohesie is in de wijk Kethel het hoogst, maar ook daar loopt het terug (6,7 in 2017 vs. 7,2 in 2015). In 2017 gaf 17% van de Schiedammers aan het afgelopen jaar actief te zijn geweest om de eigen buurt te verbeteren¹². De bewoners van de wijk Kethel zijn met 25% het meest actief en de bewoners van Woudhoek met 10% het minst. In de wijken Kethel, Spaland / Sveaparken en Woudhoek geeft meer dan driekwart van de bewoners aan zich verantwoordelijk te voelen voor de leefbaarheid in de eigen buurt. In Groenoord en Oost geeft net iets meer dan de helft van de bewoners dit aan.

Het verrichten van vrijwilligerswerk is een belangrijke indicator van maatschappelijke betrokkenheid en participatie. Maar het is ook een manier om je talenten te ontwikkelen en versterken. Door het verrichten van activiteiten kunnen sociale contacten en daarmee sociale netwerken ontstaan die van belang zijn voor de sociale samenhang in de samenleving. Het percentage vrijwilligers (15% van de jongeren, 23% van de volwassenen en 24% van de 65-plussers) is lager dan in de regio Rijnmond (respectievelijk 22%, 27% en 26%). De meeste vrijwilligers zijn van middelbare leeftijd. Hoogopgeleiden zijn vaker actief als vrijwilliger dan laagopgeleiden. Mensen met een migratieachtergrond zetten zich minder vaak in als vrijwilliger. Mensen met een kerkelijke achtergrond doen vaker vrijwilligerswerk, net als mensen in minder stedelijke woongemeenten ten opzichte van mensen in zeer stedelijke gebieden.¹³

In 2018 heeft 41 procent van de Schiedammers een migratieachtergrond. Dit betekent dat ook diversiteit een onderwerp is dat thuis hoort bij het thema Ontmoeten in Schiedam.

Etniciteit	Personen	%
Nederlands	45.427	58,3
Turks	7.958	10,2
Marokkaans	2.695	3,5
Surinaams	3.037	3,9
Antilliaans	1.946	2,5
Westerse allochtonen	6.228	8,0
Niet-westerse allochtonen	7.117	9,1
MOE-landers	3.489	4,5
Totaal	7.7897	100,0

¹¹ Sociale index 2015

¹² Leefbaarheid en Veiligheidsmonitor, 2017

¹³ CBS, 2015

2.9.1 Wijkhuizen

De wijkhuizen in de wijken Oost en Nieuwland zijn voor veel bewoners niet de aantrekkelijke ontmoetingsplaatsen waar zij behoefte aan hebben. Hierop wordt momenteel actie ondernomen. Zo zijn activiteiten en toegankelijkheid in het eerste halfjaar van 2018 naar de behoeften van bewoners aangepast. Regels voor gebruik en beheer van de wijkhuizen worden vervolgens afgesproken met bewoners en professionals.

2.9.2 Sociaal netwerk

Uit de GGD Gezondheidsmonitor van 2016 blijkt dat 19% van de volwassen Schiedammers ernstige eenzaamheid ervaart. Voor de groep 65-plussers ligt dit op 12%. Bij beide groepen is sprake van een stijging en ligt het percentage boven het gemiddelde van de regio.

De meeste mensen (86%) voelen zich gesteund door familie en vrienden. Bij 1 op de 10 schort het wel aan de kwaliteit van de sociale contacten: gemiddeld 17% vindt het aantal mensen waarmee men echt kan praten niet voldoende. Ook hierbij zijn de verschillen tussen de wijken groot. Nieuwland, Groenoord en Oost scoren het laagst.

2.10 Trends

- Er is een toenemende ongelijkheid tussen bevolkingsgroepen: werkend/niet werkend; jong/oud; zelfstandig/hulpbehoevend; welgesteld/arm; hoogopgeleid/laagopgeleid. Nederlandse/migratie-achtergrond. Deze ongelijkheid leidt tot verwijdering tussen groepen en zelfs tot polarisatie in de samenleving.
- Steeds meer bewoners worden actief in de wijk. Er is duidelijk een stijgende lijn in alle wijken. Ook worden de initiatieven van bewoners veelomvattender en duurzamer.
- Bij bewoners is behoefte aan wijkhuizen en andere ontmoetingsplaatsen voor het mogelijk maken van ontmoeting, zelforganisatie en realiseren van hun ideeën.
- Door technologie is er meer digitaal contact; het gebruik van smartphones, social media en de inzet van e-health en domotica leiden tot veranderingen in het gedrag van mensen en hebben daarmee invloed op de samenleving als geheel. Dit heeft zowel positieve als negatieve effecten op de verbondenheid tussen mensen.

2.11 Gewenste situatie

De gemeente richt zich op de volgende ER- en prestatiedoelen:

Meer eigen kracht en burgerkracht:

- Toename van het aantal Schiedammers dat een bijdrage levert aan het welzijn van zichzelf, de buurt en/of de wijk, en zich betrokken voelt bij de wijk.

De Schiedammer is betrokken bij en zet zich actief in voor zijn buurt(genoten). Schiedammers helpen elkaar en voelen zich betrokken en verbonden met elkaar en de omgeving. Zij ontwikkelen een sterk sociaal netwerk. Samen met wijkhuizen die naar tevredenheid van de Schiedammers functioneren, draagt dit bij aan de leefbaarheid in de wijk en de aantrekkelijkheid van de stad als geheel.

2.11.1 Betrokkenheid en diversiteit

Schiedam is een open, inclusieve en toegankelijke stad waar alle Schiedammers de kans krijgen om zichzelf te ontwikkelen en het beste uit zichzelf te halen. Ongeacht leeftijd, sekse, seksuele voorkeur en bijvoorbeeld culturele achtergrond ervaren Schiedammers acceptatie, verbinding en integratie.

Schiedammers kunnen elkaar gemakkelijk vinden en ondernemen samen activiteiten.

Schiedammers voelen zich verantwoordelijk voor hun buurt en dragen bij aan een leefbare omgeving. Zo ontstaan meer initiatieven, ontmoetingen en een bruisende buurt, waardoor eenzaamheid en ondersteuning kunnen afnemen. Voor ouderen zijn laagdrempelige ontmoetingsfaciliteiten. Wijkhuizen en andere ontmoetingsplaatsen moeten uitgroeien tot een plaats waar bewoners graag komen.

2.11.2 Wijkhuizen

De wijkhuizen zijn voor bewoners de aantrekkelijke ontmoetingsplaatsen waar zij behoefte aan hebben. Centrale uitgangspunten daarbij zijn:

- Burgerkracht en activering staan centraal. Het beheer wordt zoveel mogelijk uitgevoerd door de bewoners zelf. Professionele ondersteuning richt zich op het vergroten van het zelforganiserend vermogen van Schiedammers en het ondersteunen van vrijwilligers.
- De programmering is gebaseerd op een behoeftenonderzoek in de wijk en buurt. Ook andere ontmoetingsplaatsen in de wijk worden hierin betrokken.
- De wijkhuizen hebben een open karakter: er bestaat geen alleenrecht op gebruik van ruimtes;
- Daar waar gewenst, biedt het wijkhuis onderdak aan het WOT en andere maatschappelijke dienstverleners (in opdracht van de gemeente).
- De regels voor verhuur zijn transparant en onderverdeeld in categorieën gebruikers en type huur/tegenprestatie. Als een activiteit bijvoorbeeld belangrijk is voor de wijk, is de huur lager.

2.11.3 Sociaal netwerk

Iedere Schiedammer heeft een ondersteunend sociaal netwerk. Door een persoonlijke aanpak bij eenzaamheidspreventie, neemt de mate van eenzaamheid af en de kwaliteit van de sociale contacten toe. Meer (oude) Schiedammers die nu nog niet in beeld zijn, worden op een persoonlijke manier en vroegtijdig bereikt en toegeleid naar het aanbod aan ontmoetingsmogelijkheden en activiteiten om ervoor te zorgen dat ze (weer) een sociaal netwerk

ontwikkelen. Partners hebben niet alleen de taak om activiteiten aan te bieden, maar juist en vooral om de kwetsbare, eenzame Schiedammer toe te leiden naar bestaande activiteiten.

2.12 Inzet buiten Samen Schiedam

Om de diversiteit te versterken, organiseert de gemeente, naar voorbeeld van de jongerenconferentie “I’ve Got the #Power”, in 2018 een stadsconferentie waar alle stakeholders gezamenlijk op zoek gaan naar nieuwe methoden om de dialoog en het leefklimaat te verbeteren door begrip en wederzijdse acceptatie.

2.12.1 Radar

De overkoepelende missie van RADAR is het verhinderen en verhelpen van discriminatie op welke grond dan ook. RADAR ziet toe op de promotie en handhaving van artikel 1 van de grondwet als beginsel van wederzijds voor burgers in een steeds diverser wordende samenleving.

RADAR geeft dit o.a. vorm door een meldpunt en hulp bij afhandeling van klachten en meer bekendheid verzorgen over het thema discriminatie.

In de wijk Oost wordt nu gebouwd aan wijkconnect.nl, een digitaal platform om mensen in de wijk te verbinden.

2.13 Maatschappelijke resultaten en prestatie-indicatoren

2.13.1 Betrokkenheid en diversiteit

De Schiedamse wijken Oost, Zuid, Nieuwland en Groenord scoren over twee jaar hoger op gevoel van medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid in de eigen buurt en op sociale cohesie, gemeten in de Leefbaarheid en Veiligheidsmonitor. De overige wijken scoren minstens op hetzelfde niveau als in 2017.

2.13.2 Het aantal bewonersinitiatieven neemt toe.

2.13.3 Wijkhuizen

Over twee jaar draaien de wijkhuizen naar tevredenheid van de bewoners in Nieuwland en Oost. Het beheer wordt zoveel mogelijk uitgevoerd door de bewoners zelf.

2.13.4 Sociaal netwerk

Uit de GGD Gezondheidsmonitor van 2020 blijkt dat minder volwassenen en oudere Schiedammers ernstige eenzaamheid ervaren.

- Meer mensen voelen zich gesteund door familie en vrienden.
- Het percentage Schiedammers dat vrijwilligerswerk verricht, blijft gelijk of neemt toe.
- Vrijwilligersorganisaties en vrijwilligers worden ondersteund en gefaciliteerd. Hierbij is extra aandacht voor mensen met een migratieachtergrond en mensen met een beperking.

Meer (oudere) eenzame Schiedammers die nu nog niet in beeld zijn, komen in beeld en worden toegeleid naar het (bestaande) aanbod aan ontmoetingsmogelijkheden en activiteiten.

2.14 Gezond in Schiedam

De thematafel Gezond in Schiedam zet in op een gezonde leefstijl: Schiedammers zitten lekker in hun vel, voelen zich fit, zijn zich bewust van het belang van een actieve en gezonde leefstijl, en bewegen en sporten. Mantelzorgers krijgen de juiste ondersteuning op maat.

2.15 Huidige situatie

2.15.1 Gezonde leefstijl

De gezondheid van Schiedammers blijft achter bij die van Nederlanders in het algemeen. De kwaliteit van leven staat daardoor onder druk. We zien een groeiende afhankelijkheid van ondersteuning en zorg onder de Schiedamse bevolking. Dit leidt tot veel gebruik van eerste- en tweedelijnszorg en

daarmee tot hoge zorgkosten. Terwijl een goede gezondheid een belangrijke voorwaarde is voor veerkracht en sociale stijging.

Leefstijl is één van de belangrijkste factoren die de gezondheid beïnvloeden en heeft een grote invloed op de ervaren gezondheid en de (gezonde) levensverwachting. Met een gezonde leefstijl bedoelen we: voldoende beweging (het halen van de beweegnorm¹⁴), niet roken en drinken, een gezond gewicht en gezond eten (ontbijten, minder suiker, meer groente/fruit/vis). Een ongezonde leefstijl kan leiden tot chronische ziekten, overgewicht en stress. Mensen met een lage sociaaleconomische status (SES) hebben vaker een ongezonde leefstijl: ze roken vaker, eten minder vaak groente en fruit en bewegen minder. Een slechtere gezondheid kan echter ook de oorzaak zijn van een lagere SES, bijvoorbeeld doordat deze het volgen van een opleiding of deelname aan het arbeidsproces in de weg staat.

	Kinderen	Jongeren (15-27 jaar)	Volwassenen (19-64 jaar)	Ouderen (65+)
Overgewicht	10-28% (2 tot 9 jaar)		50%	60%
Haalt de beweegnorm	80%	58%	54%	63%
Roken	6% (13 tot 16 jaar)	26%	30%	15%
Alcohol	18% (13 tot 16 jaar)			
Drugs	6% (13 tot 16 jaar)			
Kans op angststoornis of depressie			50%	

Bron: GGD gezondheidsmonitor 2016

Ruim driekwart van de Schiedammers beoordeelt de eigen gezondheid als (zeer) goed. In de wijken Zuid, Nieuwland en Groenord ligt dit aandeel lager en geeft (ruim) een derde van de bewoners aan de eigen gezondheid als matig tot slecht of zelfs zeer slecht te beschouwen.

Voor een gezonde leefstijl zijn gezondheidsvaardigheden nodig: cognitieve en sociale vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen, begrijpen en toepassen van informatie voor het bevorderen of behouden van een goede gezondheid¹⁵. Onder gezondheidsvaardigheden vallen lees-, schrijf, reken- en digitale vaardigheden. Lage gezondheidsvaardigheden hangen samen met slechtere gezondheidsuitkomsten. Het gaat hierbij zowel om een minder goede (ervaren) gezondheid als om een grotere kans op overlijden. 30% van de Nederlanders heeft lage gezondheidsvaardigheden¹⁶.

2.15.2 Mantelzorg

Mantelzorg is zorg die niet door professionele zorgverleners wordt gegeven, maar door iemand uit de directe omgeving van de hulpbehoevende. 25% van de Schiedammers is mantelzorger, 19% van de mantelzorgers voelt zich (zeer) zwaar overbelast. Bij de gemeente zijn ongeveer 400 mantelzorgers ingeschreven¹⁷. Mantelzorgers hebben behoefte aan waardering. Dat doet de gemeente Schiedam door te zorgen voor voorlichting, advies en ondersteuning, gratis parkeren voor mantelzorgers, het ontwikkelen van een app waarin alle benodigde informatie is gebundeld, en het verstrekken van de vrijwilligerspas.

¹⁴ Volgens de nieuwe beweegrichtlijnen van de Gezondheidsraad uit 2017 moeten volwassenen wekelijks ten minste twee en een half uur matig intensief bewegen en kinderen dagelijks minstens een uur. De Gezondheidsraad adviseert om te stimuleren dat mensen blijvend meer bewegen en minder stilzitten.

¹⁵ Wereldgezondheidsorganisatie, 2014

¹⁶ Utrecht, NIVEL, 2014

¹⁷ Minters mantelzorg

2.15.3 Trends

- Toename van de vergrijzing: meer chronische aandoeningen, meer zorggebruik, minder ervaren gezondheid en minder psychische gezondheid.
- Sociaaleconomische gezondheidsverschillen worden groter, mede door toestroom van bewoners met een lage SES, die over het algemeen moeilijk te bereiken zijn en lage gezondheidsvaardigheden hebben.

2.15.4 Gewenste situatie

De gemeente richt zich op de volgende ER- en prestatiedoelen:

Meer gezonde Schiedammers:

- Meer Schiedammers ervaren een goede gezondheid.
- Meer Schiedammers bewegen en sporten.

2.15.5 Gezonde leefstijl

Schiedammers zitten lekker in hun vel en voelen zich fit. Niet alleen fysiek, maar ook mentaal. Als mensen zich fit voelen, zijn zij in staat om langer prettig thuis te wonen en een bijdrage te leveren aan hun buurt. Bewoners zijn zich bewust van het belang van een actieve en gezonde leefstijl; een leefstijl waarbij men voldoende beweegt en gezond eet. We houden hierbij rekening met de (beperkte) gezondheidsvaardigheden van de Schiedammer. Voor kinderen en jongeren ligt de focus op bewegen als integraal onderdeel van het leven en het belang van gezonde voeding: ontbijten, meer groente en fruit eten, en water drinken.

2.15.6 Sporten en bewegen

Sporten en bewegen is voor veel mensen een sociale en zinvolle activiteit en levert ook andere positieve effecten op, zoals een betere gezondheid, het tegengaan van overgewicht en het zorgt voor ontmoeting en contact. Het beweegaanbod in Schiedam is voor iedereen toegankelijk en sluit aan op de behoeften van Schiedammers. Schiedammers die weinig bewegen, worden gestimuleerd dit meer te gaan doen. We streven ernaar dat er voor iedereen die wil bewegen een mogelijkheid is om dat te doen. Ook voor hen die een steuntje in de rug nodig hebben, omdat het hen ontbreekt aan een sociaal netwerk en vaardigheden.

Sport dient voor iedereen toegankelijk te zijn, omdat het leuk is om (samen met anderen) te sporten en omdat sport bijdraagt aan de gezondheid en het welzijn van mensen.

Speciale aandacht krijgt het sporten door mensen met een beperking en sporten door ouderen.

We willen ervoor zorgen dat Schiedammers langer en gezonder thuis kunnen blijven wonen. Voor ouderen is beweging van belang voor de fysieke en mentale gezondheid, maar ook om eenzaamheid te voorkomen.

2.15.7 Mantelzorg

Mantelzorgers zijn een groep die speciale aandacht verdient. En krijgt. Wij werken aan een omgeving waarin mantelzorgers de juiste ondersteuning krijgen, op maat. Zodat zij zich gesteund voelen in het combineren van hun dagtaken met de extra zorgtaken. En zodat zij een beroep kunnen doen op (informele) ondersteuning, wanneer ze dat nodig hebben.

2.16 Uitgangspunten bij thema gezondheid

- We benaderen gezondheid breed en positief¹⁸: gezondheid is het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te voeren in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven.
- De (energie van de) Schiedammer is het uitgangspunt. Activiteiten moeten aansluiten bij de motivatie en mogelijkheden van Schiedammers.
- We proberen te voorkomen dat Schiedammers gezondheidsproblemen krijgen. Schiedammers met een verhoogde kans op een ongezonde leefstijl komen in beeld en worden verwezen naar (bestaande) activiteiten.

2.17 Inzet buiten Samen Schiedam

De gemeente zet via de GGD Rotterdam-Rijnmond in op gezondheidsbescherming, gezondheidsbevordering en ziektepreventie via voorlichting over roken, schadelijk alcoholgebruik, overgewicht, diabetes, depressie/eenzaamheid en preconceptie.

We zetten ook in op samenwerking met huisartsen via Bewegen op recept (de huisarts verwijst de patiënt naar beweeggroepen met matig-intensieve activiteiten), Taal op recept (de huisarts verwijst de patiënt naar taallessen) en Welzijn op recept (een huisarts verwijst een patiënt met psychosociale klachten naar Seniorenwelzijn en het Servicepunt Vrijwilligers Schiedam).

Stroomopwaarts voert het beleid 'kinderen in armoede' uit. Zij hebben als taak om maatschappelijke participatie te bevorderen bij kinderen die opgroeien in gezinnen met een inkomen van maximaal 120% van de bijstandsnorm. Vanuit het Rijk is hier structureel extra geld voor beschikbaar gesteld: de Klijnsma-gelden. Met dit budget worden onder meer het Jeugdsport- en cultuurfonds en het Fiets-voor-Iedereen-Plan gefinancierd.

Het Centrum voor Jeugd en gezin (CJG) is een laagdrempelige voorziening waar iedereen terecht kan met vragen over opvoeden en opgroeien. Daarbij gaat het om gezondheid, ontwikkeling, opgroeien en opvoeden. Het CJG heeft een duidelijke signaleringsfunctie en komt in principe in contact met ieder kind.

¹⁸ In 2009 bogen tal van internationale experts onder leiding van Huber zich over de definitie van gezondheid. Hun inzichten leidden tot het nieuwe concept 'positieve gezondheid'.

2.18 Maatschappelijke resultaten en prestatie-indicatoren

2.18.1 Gezonde leefstijl

- Schiedammers met een lage SES en verhoogde kans op een ongezonde leefstijl (roken, drinken, ongezonde voeding en onvoldoende beweging) komen in beeld en worden geïnformeerd over wat een gezonde leefstijl inhoudt. Ze worden verwezen naar (bestaande) activiteiten. De nadruk ligt hierbij bij Schiedammers uit de wijken Zuid, Nieuwland en Groenoord.
- Schiedammers met overgewicht zijn op de hoogte van de mogelijkheden om (georganiseerd) te bewegen in de wijk. De nadruk ligt hierbij bij Schiedammers uit de wijken Zuid, Nieuwland en Groenoord.
- Het percentage kinderen, volwassenen en ouderen met overgewicht is eind 2021 gedaald met 5% ten opzichte van 2017.
- Schiedammers weten wat wordt bedoeld met een actieve en gezonde leefstijl.
- Het percentage Schiedammers dat gezond eet neemt toe.

2.18.2 Bewegen en sporten

- Het aandeel Schiedammers dat aan de beweegnorm voldoet, neemt toe.
- Het aandeel jongeren dat sport blijft minimaal gelijk.
- Het percentage bewoners dat (structureel) sport neemt toe.
- Meer ouderen bewegen structureel.
- In Oost, West, Zuid, Nieuwland en Groenoord maken meer gezinnen met een lage SES gebruik van het Jeugdsportfonds.
- In Oost, West, Zuid, Nieuwland en Groenoord maken meer gezinnen met een lage SES gebruik van het Fiets-voor-Iedereen Plan.
- In Oost, West, Zuid, Nieuwland en Groenoord spelen meer kinderen buiten.

2.18.3 Mantelzorgers

- Mantelzorgers zijn in beeld en worden ondersteund, zodat zij niet overbelast raken.
- Het percentage mantelzorgers dat zich zwaar belast voelt neemt af.
- Het percentage mantelzorgers dat gebruik maakt van mantelzorgondersteuning neemt toe.

2.19 Veerkracht in Schiedam

De thematafel Veerkracht staat in het teken van taalvaardigheid en financiële zelfredzaamheid van Schiedammers, als basisvoorwaarden voor talentontwikkeling, zelfredzaamheid en eigen regie. Schiedammers met een migratieachtergrond, zoals statushouders, vormen een bijzondere en kwetsbare doelgroep die binnen het thema Veerkracht extra aandacht verdient.

Zoals in de oplegger bij de thematafelbeschrijvingen is aangegeven, hechten we veel waarde aan preventie, vroegsignalering en outreachend werken. Dit geldt zeker ook voor het thema Veerkracht.

2.20 Huidige situatie

2.20.1 Financiële redzaamheid

Het netto besteedbaar inkomen per huishouden ligt in Schiedam met € 35.000 een stuk lager dan het Nederlands gemiddelde van € 39.600¹⁹; in de Schiedamse wijken Oost, Zuid, Nieuwland en Groenord ligt dit nog lager. In Schiedam heeft 12,7% van de huishoudens een laag inkomen (vs 10% in Nederland). In Schiedam zijn bijna 10.000 inwoners arm (ruim 4.000 huishoudens). Arme mensen in Schiedam zijn vaak jong, iets vaker vrouw dan man, vaak alleenstaand, al dan niet met minderjarige kinderen, hebben vaak een migratieachtergrond, en hebben relatief vaak gezondheidsproblemen. Een ingrijpende verandering in iemands leven, zoals verlies van werk, verhuizing of echtscheiding, heeft vaak ook gevolgen voor de financiën. Dit zijn belangrijke momenten om mensen (preventief) te ondersteunen.

Ruim 1 op de 6 Nederlanders (17,2 procent) heeft schulden²⁰. In Schiedam zijn dat er naar verwachting nog meer. Veel mensen met financiële problemen melden zich niet of (veel) te laat voor een betalingsregeling of schuldhulpverlening. En dat terwijl snelle hulp bij betalingsproblemen veel leed en maatschappelijke kosten kan voorkomen. Inwoners in een schuldsituatie hebben last van een kortetermijnvisie: alle aandacht gaat naar overleven in plaats van nadenken over de toekomst. Schulden blokkeren (het gesprek over) oplossingen op andere terreinen.

2.20.2 Taalvaardigheid

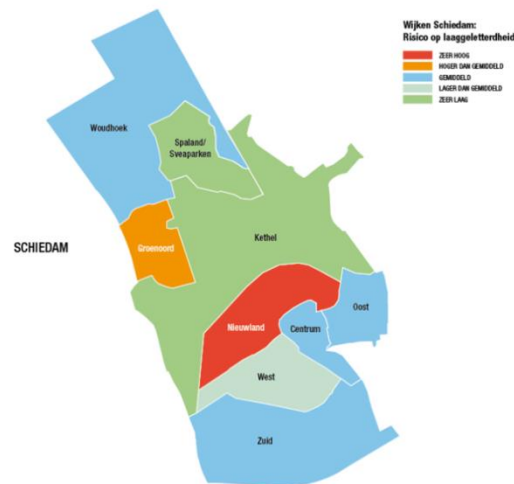
Iemand is laaggeletterd als hij/zij moeite heeft met lezen, schrijven, rekenen en/of werken met de computer. Het risico op laaggeletterdheid ligt in Schiedam op ruim 16%, landelijk is dit 12%.

Risicofactoren voor laaggeletterdheid zijn: leeftijd (45-plussers), migratie-achtergrond, arbeidsmarktstatus (mensen met een uitkering), opleidingsniveau (mensen met een laag opleidingsniveau), inkomen (mensen met een laag inkomen), type woning (huurwoning) en gezondheid (mensen die hun gezondheid niet als goed ervaren). Dankzij taal kunnen mensen hun rol als werknemer, ouder of vrijwilliger beter invullen. Ook zijn lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden essentiële voorwaarden om gezondheidsproblemen te voorkomen en financieel zelfredzaam te worden. Uit een inventarisatie onder schuldenaren blijkt dat de helft de indicatie laaggeletterdheid kreeg.

Veel laaggeletterden schamen zich voor het feit dat zij moeite hebben met lezen en schrijven. Daarom is het belangrijk dat zoveel mogelijk professionals alert zijn op deze problematiek. Het voorliggend veld kan een belangrijke rol spelen in het organiseren van een informeel taalaanbod en toeleiding naar formeel taalaanbod.

¹⁹ Kenniscentrum, 2018

²⁰ Onderzoek van het ministerie van Sociale Zaken, juni 2018.

Schiedammers met een migratieachtergrond (statushouders, EU-arbeidsmigranten, Antillianen, etc.) vormen een bijzondere en kwetsbare groep in Schiedam. Schiedam heeft in 2017 158 statushouders gehuisvest²¹. Statushouders dienen bij binnenkomst in Schiedam zo goed mogelijk geïnformeerd en begeleid te worden om hun zelfredzaamheid te vergroten. Hulpvragen van statushouders gaan hoofdzakelijk over financiën, onderwijs en wonen³. Maar de groep heeft ook ondersteuning nodig op psychosociaal vlak.

2.20.3 Trends

- Sociaaleconomische verschillen worden groter, mede door toestroom van bewoners met een lage sociaaleconomische status.
- Meer gezinnen in armoede.
- Toenemende flexibilisering van de arbeidsmarkt waarbij mensen met weinig opleiding / taalvaardigheid steeds meer risico lopen op slechtere arbeidsvoorwaarden en/of tijdelijke werkloosheid.
- Toenemende digitalisering die naast taalvaardigheid ook andere vaardigheden vereist. Met name de oudere generatie(s) dreigen de aansluiting te missen.

²¹ Jaarverslag Vluchtelingenwerk, 2017

2.21 Gewenste situatie

2.21.1 Financiële redzaamheid

De huidige interventies zijn gericht op laagdrempelige hulp: het voorkomen dat Schiedammers (verder) in een (problematische) schuldsituatie terechtkomen. In de komende jaren ontwikkelt de inzet zich nog meer naar echte preventie; het voorkomen dat Schiedammers in de schulden raken. Het risico op schulden neemt toe als er sprake is van een 'life event' zoals een scheiding, een geboorte, ontslag etc. Deze ontwikkeling vraagt om samenwerking met andere partijen in stad.

Schiedammers zijn financieel vaardig en mensen met beginnende betalingsachterstanden kunnen ondersteuning krijgen om weer financieel 'op de rit' te komen en te blijven. Het bestaande aanbod wordt beter ontsloten waardoor Schiedammers makkelijker hun weg vinden in alle schulden- en armoederegelingen.

2.21.2 Taalvaardigheid (en digitale vaardigheden)

Op zoveel mogelijk plekken worden bewoners gescreend op laaggeletterdheid en doorverwezen. Professionals en vrijwilligers weten hoe ze laaggeletterdheid kunnen herkennen, bijvoorbeeld door gerichte vragen te stellen of de Taalmeter in te zetten. Er is een informeel taalaanbod en mensen worden toegeleid naar formeel (bijvoorbeeld ten behoeve van inburgering) taalaanbod.

Initiatieven gericht op het bestrijden van laaggeletterdheid en het ontbreken van vaardigheden om met digitale informatie om te gaan (digibetisme), worden gefaciliteerd en ondersteund.

2.21.3 Schiedammers met een migratieachtergrond

Schiedammers met een migratieachtergrond worden gestimuleerd tot integratie in de Schiedamse samenleving, zodat zij zich thuis voelen in Schiedam en hun talenten kunnen ontwikkelen. Statushouders ontvangen maatschappelijke en juridische begeleiding en worden toegeleid naar taalonderwijs

2.22 Inzet buiten Samen Schiedam

2.22.1 Financiële redzaamheid

Stroomopwaarts biedt een cursus Omgaan met geld, schuldhulpverlening, de (gratis) formulierenbrigade en budgetkring. De gemeente zet in op meer preventieve bij het voorkomen van schulden. Hiervoor zoekt zij samenwerking met partners binnen en buiten Samen Schiedam.

2.22.2 Taalvaardigheid (en digitale vaardigheden)

De gemeente koopt regionaal taaltrajecten in (deelgebieden arbeid, gezondheid en gezin). Daarnaast heeft Schiedam het concept 'bibliotheken op school' als één van de eerste steden op alle schoollocaties in het primair onderwijs gerealiseerd, waardoor alle scholen over bibliotheekvoorzieningen beschikken.

Sinds 2015 bestaat de Alliantie Taal voor het Leven. Ruim twintig alliantiepartners vanuit de sector onderwijs, zorg & welzijn, gezondheidszorg en bedrijfsleven zetten zich in voor het vergroten van geletterdheid in Schiedam.

Naar verwachting start in het najaar van 2018 het Taalhuis in Schiedam. Het Taalhuis is een plek waar laaggeletterden zich kunnen aanmelden (of worden aangemeld) voor een passend cursusaanbod én waar taalvrijwilligers terecht kunnen met ondersteuningsvragen. Ook wordt advies over inburgering gegeven. Het Taalhuis is ontwikkeld met bestaande Taalcoöperaties, de Koninklijke Bibliotheek en Stichting Lezen & Schrijven. Het Taalhuis maakt inzichtelijk welk taalaanbod er is en wat er nog mist, ook worden eventuele wachtlijsten bijgehouden.

2.22.3 Schiedammers met een migratieachtergrond

Stroomopwaarts heeft een Taskforce Statushouders dat zich inzet op de statushouders die vanaf 2015 in de uitkering zijn gekomen. Daarnaast ontwikkelt SOW trajecten om de statushouders optimaal voor te bereiden op de arbeidsmarkt.

2.23 Maatschappelijke resultaten en prestatie-indicatoren

2.23.1 Financiële redzaamheid

- Het percentage bewoners dat aangeeft goed rond te kunnen komen, neemt toe.
- Meer mensen met (beginnende) schulden worden opgespoord en toegeleid naar passende ondersteuning en hulp. Hierbij is speciale aandacht voor mensen met een migratieachtergrond.

2.23.2 Taalvaardigheid (en digitale vaardigheden)

- Meer Schiedammers worden gescreend op laaggeletterdheid en doorverwezen naar informeel of formeel taalaanbod. Hierbij is speciale aandacht voor mensen met een migratieachtergrond.
- Meer mensen met (digitale) taalproblemen worden opgespoord en toegeleid naar passende ondersteuning en hulp.
- Het percentage laaggeletterden bij volwassenen neemt af.
- Toename van het aantal deelnemers aan taalaanbod.

2.23.3 Schiedammers met een migratieachtergrond

- Schiedammers met een migratieachtergrond integreren sneller in de Schiedamse samenleving, doordat ze passende informatie en begeleiding krijgen over financiën, onderwijs en wonen.
- Statushouders ontvangen maatschappelijke en juridische begeleiding en worden toegeleid naar taalonderwijs.

Colofon

Stadskantoor, Stadserf 1
Postbus 1501, 3100 AE Schiedam

14 010
schiedam.nl